

11. Այս անսառուներն՝ որոնց մորթին տակ 10 օրուան միջոցի մէջ Հետզիւտ աստիճանաբար զըրաւորդ զն պատուաստի նիւթ (այսինքն 15 օրէ մինչեւ մէջ օր շըրցուած թարախ կամ ուղեղ) մուշանելով, ըստ Բաւժէօրի վարդապետութեան, ազատ կամ պատսպարուած պիտի ըլլայն կատարի շանհանուածի հետեւութենան, իրաք ապահովակն ազատ չեն կրնար ըսուիլ. Փաստ զի փորձը ցուցուաց որ այս ըսուած նախապահչեատ միջոցն ընթէն և սուքը՝ սոլրորիթին թարմ թարախիւ ասոնց մորթին տակ հաստատուն մին մէջ մուշանելով (ամենացանցառ բացառութեամբ) կատաղութեան հիւանդութիւնն առն:

12. Այս ճագաբներն ու շներն, որոնց
վրայ վերցիշեալ հաստատուն մին մէջ մանեռուած
նիւթօն և հանապահենուի փոքրնեալս, ամենն ալ
(բացի մէկնարդի գէպերէ) կատաղութեն ամառն
առին եւ մեռն. Այս մէկնարդի առողջ մացած
շռոն ալ 14 շաբաթ ետքը նորէն փոքրի առ-
նուեցան եւ ան ալ հիւանդացան եւ ութերորդ
օրը ստակեցաւ:

13. Բասթէօր՝ այս իմ փոքրերու ելքը
լսելով՝ ըստ թէ նախապահեստական պա-
տուաստները բաւական շատութեանին ըրած
չեմ. ասկան ես ճիշդ նոյն բասթէօրին անասնոց
վրա ըրած կերպով գործեցի: Բասթէօր պնտեց
թէ աս փոքրերն յարտցցնելու համար պետք է
որ որոր պատօսաստները 24 ժամուն մէջ ըլլասն,
եւ երկու մինչեւ երեք անգամ կրկնուն,
եւ Կոյն նախապահեստ պատօսաստները նորէն
ըլլուն, երբ անասունն ախտն առած ու հիւ-
անդացած կ'ըլլաց:

Ասոնք ալ փորձեցի ճագարներու եւ շներու վրայ. ամէնքն ալ, առանց բացառութեան, պիս զօրաւոր միջոցներով այ մեռան:

14. Այս փոքրենուն մէջ, այինքն շուտ շուտ իրարու ետեւէն հիսոցհետ ասիթիմանաբար զօրաւորագյն պատուաստներով, սա ճանարակչու բանն ստուգեցաւ, որ յառանընթաց տիկարագյն պատուաստները հետեւեալ զօրաւորագյն նիւթին գէմ ոչ երբեք ապահովագէն կը պատասպարեն եւ ախտէն ազտա չեն պահէր:

Այս փորձերու ելքեն կը հետեւի որ
բասթէօրին պատուաստով անառուները շան
կատաղը թեան ամսին պահպանելու համար գեղ
շատ փորձառական զննելու բարենք պետք է ընկել,
որպէս զի վասնութեամբ եւ ապահով կերպով
հաստատել կարենակը: Խսկ մարդու նկատմամբ,
թէ պի պատուաստ շան խածուածքնեն յարաշ

գալու կատաղութեան ախտին նախապահէստը
ըլլոյ, բաւական հիմ չունիք հաստատելու. նա
մանաւանդ պետք ենք կարծել թէ պի նախա-
պահէստ ըստած պատռաւաը — գոնէ բաս-
թէօրին վերջ ատենենք նաև մարդու համար
սահմանած զօրւորագոյն կերպը — նցին խոկ-
կատարողթեան ախտը կընայ պատճառել մար-
դուն վրայ:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԵՐԵՆ ԶԵՐԱԳՐԻՑ Ի ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Չարտորիսկի (Czartoriski) իշխանաց բուլ-
լայի անունը համբաւաւոր թանգարան՝ որ յետ
երկրաստել փոխադրութեանց եւ գաղղթմանց
վերջապէս ի Քրաքան Հանդիս կյան գտաւ,
բացանթիւ թանգարան առարկայից մէջ ունի
նաև Ենոագրաց հարուստ Այս

— 12 —
թամարքեն են, չետեւել թուակացն ունին:
Ա. — Թիվ 2405. Մագալաթեայ մա-
տեսն ժԴ Կամ ծե դպր, փոքր վշշասա-
նածալ, 484 երեսէ բաղացեալ բայց ու նշա-
նակեալ, ոսկեթև մինչնան առ ձևահան:

Հաստի խոռոշականություն է, եթև գրիփորի Նարեկացւոյ՝
Մաղման չքառար ընդուռեց քիչ վեցանուած:

Բ. — Թիվ 2406. Մագաղամբեայ մատենա ժամկեն, փոքր ութածալ, 670 էջէ բաղկացեալ՝ բայց ոչ նշանակեալ, ըստ համբաւէն մինչնոյն գրչէ գրուած: Մատենան է Հարսկնից, որուն իշխ լուսանցըք շատ բազմագունենան զարդերով եւ իշխէ աւելի մանրանկարներով զարդարեալ է: Խայց ի մասնաւորի գեղեցիկ եւ գլխաւոր տօնից շարականաց քով նկարուած զարդեն ու մանրանկարները: Էջ 658 գրուած է հետեւեալ ոտանաւորը.

Ծղեւ զրաւ մհծ տառենիս
եւ երանենից զիս նոյենիս
ուրախութիւն արտօնամ պահիս
արխատակէս մաշապարտ գրիչ
ցործամ հասից յաւարաւ տառից:

Կշ 659—661 մատենիս յիշատակարանը
կայ, գոր աստ կը Հրատարակենք:

Φωπρ κινησίαν ωμήσιαθεάτη ήταν οι μητρινιστές που προτείνουν στην ακαδημαϊκή τους εργασίαν ότι το γένος δεν είναι η μόνη απόδειξη για την αρσενικότητα. Το γένος είναι ένα σημαντικό στοιχείο στην αρσενικότητα, αλλά δεν είναι το μόνο σημαντικό στοιχείο. Η αρσενικότητα είναι η συνένωση της φύσης με την αρσενικότητα.

սպառականի ընթափառ եւ մարտա զրկ. Յիշ շատալ հոգա ինչն. Նու ծանչաղա իի խոյք ու պարթին, ու է փոխնա առ նու մարդն հաւասար միք եւ նորուա սպեկտակուլիք եւ անհույսն իրաւում մարտարիմ եւ ծանչալ զաւակն անցի պարագան և եկի պարման. զի վել եռ ճռ զրկ պամիս ու կայսր, ու վայէկ զբանացու, ու դուռացա ա ազանելիք, անդադիմ. Տամանձն, ու դովիսա պատահ, ու մասնաւու ըրտան մասսակը գանձական ու միջազգայի թ. զարդարաւաշը շարիկն յշեցկ ի մարտափար յապարժու ձեր, զի քանաձանը ու վանձ սպառական վարդապետ համեմդ ձանա սար ու հասաւատը.

բաւը կենդանաք են անհցելառք, են ած զմեզ յիշեն
իր միասնական գալութեամ, ամէն:

Դարձաւ յշեմիք զատչիք երախտակործ
մեր գիտարարութիւնը և առ ըն՝ Ոտքը
յունական պահպան եւ ամ ստոքական հոնաց
ուղիղ եւ պարսկա փակակաւ ուրիշութիւնները
եւ զարդ մերկա վիրտուոսն էն ամբողջական
և զանուար իր զատչիքացը ուրիշ ի տա-
փակ դրա ուրիշ տառածիւնը Ընդ որ յշեմիքից եւ
զարագաց բայց իմ զատչիք յօսանակ ուրիշ մասնակութիւնը եւ զարագաց բայց իմ զարագաց բայց
որով յշեմաց եւ յունական պարսկական ըն ամ
ի ամ փառ յանձնական ամեն:

զնի որ միայնակ որ ուշախառ զնի մանակեցն են գործ միայն կրտսեալորդ որ նև զարտ են ապա-
ծուացողնեց ուր ուժախառ: Ձի մեր է ուր գրիան լիցիու-
թ գրիան կնանա ատեն: Ձի էր թվականն առաջ չժաման-
ուր զնաց ճրականակի եւ ի բանակ ոչ ի բիւրկին-
ին զարտ նակեց գրաւակնեցն եւ քի փառ շահեց
տանան, ատեն:

Օհշատակիարանէս կը տեսնուի, թէ մատեանը քջնո՞ւ Հայոց թուականնն (որ է 1497 ք. թ.) գրուած է Սունանի վանքն Արևստակէս գեղցկաշար գրապահետէն:

սոր կը կցի երկրորդ յիշատակարան մը :

Արդի Փարեիկ յիշտակաբան մը կը հա-
նուցանէ, թէ շարակնոց խաչտուր անուն մէ-
կուն անցեր է, եւ (ք. ք. 1603) չ զո՞ւ ուղար-
աւար տարուեր է: Իսկ ծանօթութիւն մը չ վցյա-
լաւ ուժի որդի ու ձևականին վերջին ժամանակին եր-
գուռած է, յամի 1763:

9. — Թօլի 2412. Ժէ կամ Ժը գարեւ
թղթեայ մատեան վեցտասանած ալ, հյայերէն նոտր
գրով եւ թամաքերէն յեղուաւ գոռած ած: Բովան

դակութիւնն է փոքր ժամագրոց մէջն եւ աղօթք ԸստՀանրապէս սաղմնաց եւ սկիզբնը Հայերէն Նշանակուած եւ, ի ցածը Բարերէն Առաջատար մասնութիւնն առնի մ'աղօթք եւ սաղմնալու հայոց Մատուցնին սկիզբն ու վեցը կը պահի:

Դ. — Թիվ 3543. Ժէ եւ ժէ գարուն
զանազան գրիչներէ գրեալ մատճալթը թեայ մա-
տեան : Գրքին ատբողոքն է “Liber contractuum
anteuptialium” և Հայաստանի Ստամիլսաւ քաղցի
կամ ողկիւնայ հայ եկեղեցական հասարակութեան
ամսնական դաշտան ժողովածնորդ յամի 1693—
1784: Դաշտաց մեծաց մասը հայերէն գրուած
է, բայց շատ ստորին լեզուու, այնպէս որ տաճ-
էրէն եւ լի հէրէն փոխառեալ մատիկ յաճա-
խութիւնը շափազնաց է: Առանց մէջ կան նաեւ
20է աւելի զատ լի հէրէն գրուած գաշնագրու-
թիւնը եւ հաս մը լատիներէն 1724 թ: 1704էն
մինչեւ 1723 գրուած գաշնագրութիւնը մէծա-
մասամբ լի հայոց մէջ հռչակեալ Ստե-
ղիմուն Ստեղիմունիան Խոջքա անտառի
գիտնականէն ստորագրեալ են, թէ եւ գրու-
թիւնը ստորի է: 1725 էն մինչեւ փորձ գրուած
են ընդ համարեան նիւթ Խամբէնց Աւանդապահէն
եւ գրագրէն, եւ յիսոյ թէր նիւթը յամփուն Խամբէն
ստորեն (որուն լի հէրէն անունն էր Mikolaj
Krzysztofowicz յամի 1745): Հայերէն ինչ թէ
գաշնագրութեանց ստորագրութիւնը լի հէրէն
է. Նզնպէս կան նաեւ լի հէրէն գաշնագրու-
թիւնք՝ որոնց ստորագրութիւնները հայերէն են.
վասն զի մնէն ցայսօր կան հայոցգետա Հայուա-
գիւտ մացորդը ի ուղարք, որոնց սի մայս լի հէր-
էնք դրեւ լի անուն եւ խօսիլ անգամ ընե դիմուր, եւ
որոնց խօսացութեան ու գրաւեան լի զուն լրկ
հայերէնն է:

6. — Θητ 3544. δις ταρκτ θράσεων πειθαδωλού νοστραφή μαστικών, ορ Λέξιαν υπογειούς φρονδαδικός μαρμάρου εκβιζηγωκών διατηρεούσις: Τελείωση 24εύρων άνηκεν αργαδωματιστέοντος ήρης υψηλού τελείωσης θράσεων θράσεων γεράρχων σωματούλων: Σύσταση γενικής έκθεσης και ζωησιμότητας της θράσης.

Զ. — Թիվ 3545. Ժէ գարել նօտրապի միաժամկետ թղթեայ մասեան: Գրին բովանդակութիւնը խառն նիւթ ունի: Եւ թուի թէ պյունայլ անձնիք ի զանազան ժամանակ գրած են: Վասն զի կայ թուղթ մ'որ ամբողջ նօտրգիր գրուած է: Մասեանին սիկլոր թուղթ մը միայն պատճի արարողութենէն մաս մի կը բոցանդաւէ:

յետոյ պատմւթիւն երից բարեվաշտօն աղջկանց. պատմւթիւնն դանիկէ Մարգարէի. Ճառը
Ս. Հարց. դպրոցական Քրիստոնէական. Ընթեր-
ցուածք. Աւետարանք եւ Պատարագամասուցէն
մաս մը որ լատիներէնէ թարգմանութիւն է:
Ճառերին ոմանց լատին բաւական մարուր գրա-
բար է. Վերջին թառըթիւ լատիներէն եւ հայերէն
լեզուան նուեր մը գրուած է առ Վարդան Ցու-
նանեան, Արքեպիսկոպոս Եմակերի:

Է. — Թիվ 3546. Ժ. գարե բոլորդիր
քառածալ թղթեայ մատեան, 258 թղթէ բաղ-
կացեալ եւ երեսներն երկու սեան բաժանեալ:
Դրբն բովանդակութիւնն է հայ-թշաթարերէն
սաղմուն: Հայրեն սաղմուն ամեն սերբեւը
դրուած է թաթարերէն թարմանութեաւը հայ-
երէն գրաբ: Սարահն սաղմունին առաջին տուու-
հետեւեալ կերպով կը սկսի: Սունդուզը էլլիւմ
է գր բարուց հինգամայ, եւ պշտ: Աալմանակ արգան-
ու բաժանումն ուրիշ հայրեն սաղմունաց պէս
է. միայն ժեւ: Կը. Տ. Դ. Հ. Ա. 2. Ճ. եւ ճմբ-
սաղմուներէն ետքը սովորական օքնութիւնը կա-
խ Առաջնուն եւ Ալլուն կը պակսին: Զեռագրիս
թուուականը հետեւեալ յիշատակարանէն կը հե-
տեւուուի. Եաւդպաւ էլլիւմ նվազանըն ուրիշ. առա-
լարն նվազանըն աշխատ առան: Իւրի լաւագիտան (թողթ
122 առաջին էջ): Ըստ պատ մատեանը գրուած
է Եւմենէրկ քաջապը բատ հայ թուականութեան
1024 եւ ըստ լաբան: 1575: Սցյան հայատակա-
րանը գրուած է Նաեւ 267 թղթըն երկորորդ էլլիւ-
մը 224² թղթըն առաջին էջը: Այս մատեանին
մէջ տարրելութիւնը նշանակեալ չեն: Իսկ զար-
դուու առնաւուր կոյս նախորդած են:

կ վերջ արժան կը համրիմ յիշատակել,
թէ Զարդորիսկի իշխանաց Թանգարանը՝ բաց ի
յիշատակեան ձեռագրաց կան նաև տանումէկ
քացարեն Խուզուրի (Եկեղեցական) տառերով
պահ ան ձեռան անոն։

ПАСТВОНОЕ МЯСО И ПРОДУКТЫ

ԴԱՎԻԴՈՎԻ ՄԻԼԵՎԻԿ ՐԵՐ ԺԱՐՈՎՆԵՐ

U

ՀՐԱՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՊԱՏՄԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

(ကျော်လွှာရုပ်ပါမ်းမြို့၏

1. բագրութիւնն ընդհանրապէս իւր բազ-
մաստեան ծիռղերովն իրբեւ մի միակ գործարա-
նի պէսպէս եւ ամբողջացոյցից կազմածներովն
ամէն օր, ամէն շաբաթ, ամէն ամիս մեր առջև
կ'լիլէ, եւ կը նկարէ ժամանակն հանդերձ իւր-